

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Вх. №:	79-384-06-850
Дата:	14.06.23

ЧРЕЗ
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

1233/4

ДО
Г-Н КРЪСТЮ КРЪСТЕВ
МИНИСТЪР НА КУЛТУРАТА

ВЪПРОС

от Веселин Вешев

народен представител от III Възраждане

На основание чл. 90, ал 1 от Конституцията на Република България и чл 92 и 93
от ПОДНС внасям въпрос

ОТНОСНО: Неодходимостта от спешен ремонт на покрива на светилището
Демир Баба текке.

Демир Баба текке е алевийско текке с тюрбе край село Свещари, община
Исперих, област Разград.

То е част е от историко-археологическия резерват Сборяново, който е под
номер 49 от Стоте национални туристически обекта на Българския туристически
съюз. Теккето е един от първите официално обявени в „Държавен вестник“ (бр.
66 от 1927 г.) национални паметници на културата поради забележителната си
архитектура, природна среда и запазеност.

По време на Първата и Втората българска държава на това място вероятно е
съществувал християнски параклис, тъй като в края на XIX век, при първите
археологически обхождания на района, братя Шкорпил описват голям каменен
кръст на склона на хълма. Според историите там е имало българско оброчище и
манастир. Алевиите смятат, че храмът е издигнат в чест на техния духовен водач
Демир Баба, а християните го приемат за свой светец. Демир Баба текке е култов
паметник, почитан едновременно от християни и мюсюлмани. До 1927 година на
купола е имало както християнски кръст, така и мюсюлмански полумесец.

Предполага се, че тюрбето е построено в периода 1612-1617 година, върху
тракийско светилище от IV век пр.н.е. Около него се оформя култов комплекс
(текке), важно място в което заема свещеният извор. Днес тюрбето, изворът и
запазена битова сграда са оградени с ниска каменна ограда.

През 1970 година Демир Баба теке е обявено за паметник на културата от
местно значение. През 1991– 1994 година са реставрирани и консервирани
декоративните елементи на сградата, включително стенописите от края на XIX
век, покриващи стени и купола във вътрешността на сградата.

Това свято място, което е национален паметник на културата, е изложено на риск. Цинкованите ламаринени листи, покриващи мавзолея над основната сторада, там където се смята, че е и гробът на алевийския светец от 16-ти век Хасан Демир баба Пехливан, са сериозно разместени. В резултат на това на няколко места куполът е открит.

Вероятно предпазната облицовка е поддала на атмосферните условия и на стареенето на материала и е въпрос на време дъждовните води и снегове да протекат и да повредят оригинални стенописи в светилището, запазени от векове насам.

Наложителен е спешен ремонт на покрива, за да съхраним това съкровище на няколко култури с историческо и национално значение.

В тази връзка въпросът ми е:

Запознато ли е Министерството на културата с проблема и какво може да направи в спешен порядък, за да бъде спасен мавзолея на светеца?

Моля за устен отговор в рамките на редовния парламентарен контрол.

14.06.2023 г.
гр. София

Веселин Вешев
Народен представител от ПГ Възраждане